

Winziger

1752

13

15645.

V E R A M
IVRIS GENTIVM NOTIONEM

ERVIT

E T

V I R O

CONSVLTISSIMO AMPLISSIMO

CHRISTIANO HENRICO

B R E V N I N G

D E

SVMMS IN VTROQVE IVRE

H O N O R I B V S

Ht 405

IMPETRATIS

GRATVLATVR

IOANNES IACOBVS WINZIGER

ZITTAVIA LVSATVS

IVR. CVLTOR.

L I P S I A E

EX OFFICINA LANGENHEMIANA.

V E R A M
IVRIS GENTIVM NOTIONEM

ERVIT

ET

V I R O

CONSULTISSIMO AMPLISSIMO

CHRISTIANO HENRICO

B R E V I N G

DE

SYMMIS IN VINO ET IVRE

H O N O R I S

IMBERTI

CELEBRITATE

IOANNES IACOBUS WINNIGER

ET ALIA VITAE

IN QVOD

ET ALIA
EX OFFICINA LINGVISTARVM

V I R
CONSVLTISSIME AMPLISSIME
PATRONE SVMME COLENDE

Aud sane quicquam est, quod meis magis respondeat votis, quam quod ea tandem sese videatur offerre occasio, qua pro *TVA* eaque summa in me benevolentia, quicquid gratissima mens suadet et declarare possim atque testari. Maiora quidem sunt *VIR CONSVLTISSIME*, quae *TIBI* et quo *TVAE* commendatus curae, debeo, quam quae animo concipere, nedum recensere omnia valeam. Nam cum *TVA* industria ac diligentia, quam animo *Iuris Vtriusque* scientia imbuendo adhibuisti, sane egregiam, tum consiliis, quae studiis meis profunt, prudenter prosequendis effecisti, ut non possim non, quin *TE* et Praeceptorem et Patronum meum venerer colamque deuinctissimus. Arrepturus igitur hancce, quam dies hodiernus mihi praebet occasionem, ostendam, quantum in me sit, haud amoris *TVI* per insignis immemor. Sunto hae pagellae animi mei testes! Sunto, inquam istae studiorum meorum primitiae *TVA* cura collectae, quas submisisse *TIBI* dedicatas velim, pietatis interpretes, monumentum
a 2 amoris

amoris TVI in me, cuius, dum memor ipse mei, dum spiritus hos reget artus, nunquam meminisse pigebit! Accipe itaque quae TIBI debentur. Utinam vero eiusmodi essent, ut TIBI Praeceptor Optime possent probari! Nullus tamen dubito, fore, ut, quod TVAE humanitatis est, quaecumque etiam sit, non eruditionis specimen munerisque pretium, sed exhibentis potius spectes animum. Nec despero, a TE, si quid pro Iurium leuitate a me erratum sit, amice correctum iri. Praeterea quoque, quod propositi mei ratio postulat, TIBI honores, quos dudum in Vtriusque Iuris purioris ac masculi promeruisse peritia, hodie ex Voto collatos gratulor. Faxit summum Numen, ut uberioris adhuc laboris colligas fructus, doctrinaque TVA elegantiori admodum digna feras praemia. Conseruet TE Deus Ter Optimus Maximus diutissime Saluum atque incolumem, Familiae ornamentum, Reipublicae literariae et imprimis elegantioris Iuris scientiae custodem ac defensorem, mihi autem Patronum studiorumque meorum Rectorem. Quod ita euenire volo, uti ego me TVI amantissimum, TVAE benevolentiae Patrocinioque etiam in posterum commendatissimum summo opere cupio. Vale, dabam Lipsiae die XXV Maii Anno MDCCLII.

DE

DE
VERA NOTIONE
IVRIS NATVRALIS.

liberos quidem summus orbis conditor produxit homines, sed non ea *libertate* ornatos, quae nulla lege nulloque Iure quasi circumscripta erat. Naturae humanae siue rationi potius, simul cum libertate iura quaedam indidit, leges quasdam promulgauit, totamque humanae essentiae felicitatem ad eas emensus est. Nunquam vero contraria est libertas legi, nec tollit lex libertatem, utraque enim fortissimo magis iunctae sunt vinculo, ut neque *libertas* illa humana sine *lege*, nec *lex* sine *libertate* concipi queat. Non hominem haberes, si legem tolleres; effrena enim libido, quae omni momento salutis propriae et conseruationis studio insidias struere solet, humanum illud tolleret, et homines, bestias vel similes saltem redderet. Tolle libertatem, nec tunc homines habeas, dic potius machinas qui ex prima sui motus causa agunt, nec transgrediuntur actionum normam cogente illa necessitate libertati opposita.

Improbe ergo quodammodo mihi versati fuisse videntur Stoici in definiendo *Iure Naturali* a quibus petiit Imperat. IV-

VI

STINIANVS §. I. *I. de Iur. Nat. Gent. et Ciuili.* Dicebant hi sapientes. Ius Naturale esse, quod natura omnia animalia docuit. Dic breuius: *πρῶτα τῆς Φύσεως* seu prima Naturae. Inuoluunt haec Naturae prima nihil aliud, quam ad quae naturae quodam impetu, cui bruta nunquam, rarius vero homines et nec tunc, nisi adhibito rationis auxilio resistere possunt, impellimur. Refer huc extinctionem libidinis et exinde ortam sobolis procreationem. Nulla nos cogit lex, inuitat vero natura, imo trahit magis non nunquam inuitos ad praestandum ipsi obsequium. Haec vero omnia nulla praecipit lex, sed legi substituit, potius sapientissimus Naturae conditor impetum illum Naturae insitum. At mouit Stoicos sine dubio, quod quam plurima a brutis quasi ex lege agantur aut agi videantur, quae homines secundum summi legislatoris per rationem promulgatam normam recte et iuste peragunt. Sic vim illatam propellere student armis iis, quae ipsis parauit natura ut hostem seu laedentem insequantur. Analogum ergo rationis inueniebant in brutis, quam nescio, quo iudicio, quasi vulgi opinionem improbauit PETR. DE LUDWIG *Ind. Hall. Vol. III. p. 355.* Instinctus ille Naturalis, brutorum, ratio, hominum actiones dirigit. Hinc hominibus tantum Ius datum est, et per rationem reuelatum.

Sed illa ipsa humana ratio adeo limitibus circumscripta, ut, licet plurimi in iusti regulam inquirant, paucissimi vero eandem meditando attingant. Frustra tamen rationem accusabis, accusas potius negligentiam et incuriam eorum, qui in legibus naturalibus cognoscendis operam collocarunt, et omnia sine discrimine confuderunt, quae curiosius separanda erant. Adeo benigna est humana ratio, imo adeo prouida a legislatore sapientissimo

tissimo procreata, ut consulentibus sponte, quid iustum sit, in quacunque re, commode respondeat, dummodo vero a primo principio iusti non aberrent.

Sed haec, ut dixi, negligentia impedit, quo minus recte cognoscant iusti normam. Confundunt enim toties causam existentiae Iuris Naturalis, cum ipsa prima lege quae alias omnes leges iusti ex se producit. Patet id in iis, qui *voluntatem Dei* primam Iuris Naturalis, legem scribunt. Sed hi homines non cogitant, voluntatem hanc ex principio quodam cognosci debere, et de hoc placito quaerimus, quod quidam in *socialitate*, quidam in *perfectione sui ipsius*, quidam in *cultura pacis externae* sibi inuenisse putant. Satis tamen decreueris, si *iustitiam externam*, quae obiectum est Iuris Naturalis, et sic officia tantum perfecta producit, a *Iustitia interna* seu tranquillitate animi separe. Iustum enim ne concipi quidem potest, quin satisfacias officii perfectioribus, ad quae obseruanda vi armorum cogi poteris. Laedes iustitiam, si haec negligas officia, non aequae, si ea intermittis, ad quae imperfecte obligatus es. In hoc enim, ut coactio nulla detur, consistit id, quod in officii imperfectum dicitur. Tot ergo *socialitas*, tot sui ipsius *perfectio*, si primum Iuris Naturalis fundamentum habeatur, Iuri Naturali addit imperfecta officia, quod omnino improbandum, si confusio euitanda videtur scientiarum. Breui! *socialitas* et *sui perfectio*, adde et *conservationem*, nunquam Iuris Naturalis erunt adaequata principia; confundunt enim et morum doctrinam et politices regulas cum legibus iusti.

Restat ergo vnica *pax externa*, cuius studium et curam per officia perfecta aeternum hoc ius promouet. Opponas vero, frustra

V III

frustra nos prouocare ad Ius Naturale, cum non amplius ex libertate viuamus, quippe, quae pactis illis, quibus ciuitas nititur, imminuta et quasi fracta videtur. Sed me non mouet haec obiectio. Leges enim ciuiles ex naturalibus illis principiis collectae iam huius Iuris vberiore vsum praestant. Sic enim testatur Imperat. IVSTINIANVS in §. 2. *I. de Iur. Nat. Gent. et Ciuili.*

Sed licet libertatis quaedam restrictio facta sit, illa tamen restrictio non imminuit nec plane sustulit iustum illud natura tale. Factum quidem interdum, vt ius hoc, quod natura docuit, nonnunquam effectu suo destituatur in ciuitate, cum leges ciuitatis Naturae legibus denegant petendi media, vel potius suspendunt, vt effectu careant: quod fit in Velleiano SCto, vbi mulieri contra leges Naturales indebiti conditio conceditur, si ex fidei iussione soluisset. Sed ita exigere videbatur vtilitas reipublicae propter sexus imbecillitatem. Raro tamen id Naturae Ius passum est. Sic licet SCtum Macedonianum filiofamilias aes alienum contrahere prohibeat, non tamen ob Naturalem illam obligationem indebiti conditionem concedit, si forte soluisset, quod debuerat. Male ergo versamur in interpretandis legibus ciuitatis, peius in condendis, nisi simul priori ratione perfectam Naturalium legum cognitionem habeamus, posteriori vero ratione, nisi feliciter et Naturale Iustum, cum politicae vtili coniungere queamus.

Accedit maior Iuris Naturalis necessitas, quae in cognoscendis Gentium Obligationibus perfectis causam habet, dummodo Iuris Gentium notio quaedam accurata constituatur. Ius vero Gentium nullum aliud est, quam illud, quod per rationem humanam DEVS nobis aperuit. Confundit Ius Naturale et Gentium Imperator IVSTINIANVS §. 1. *I. de Iur. Nat. Gent. et Ciuili.*

ciuili. Ait ibi: *Ius autem Gentium omni humano generi commune est.* Addit vero falsam rationem. *Nam vsu exigente et humanis necessitatibus gentes humaniores Iura quaedam sibi constituerunt.* Siue hic intelligas Ius Naturale, siue Ius Gentium, perinde est; neutrum enim Ius gentes humanae sibi constituerunt, vtrumque potius Summum Numen promulgauit. Peius vero est exemplum, quod addit: Pergit: *Et ex hoc iure Gentium omnes pene contractus introducti sunt, vt emtio, venditio, locatio, conditio, societas, depositum, mutuum et alii innumerabiles.* Caue credas hic Imperatori. Ex Iure enim, quod Gentes humanae sibi constituerunt, nunquam contractus habent originem, quam potius debent iuri illi, quod DEVM veneratur autorem. Neque vero contractus ab humanioribus gentibus inuenti, hos docuit potius natura ipsa homines, imo barbaros et ab omni cultu remotos; cordibus enim inscriptum est illud Ius et sola ratione, quae hominis essentiam constituit promulgatum.

Eduxit vero haec confusio distinctionem Iuris Gentium in *primaeuum* et *secundarium*. *Primaeuum* ex communi sententia a naturali diuersum non est. *Secundarium* vero id dicunt, quod plerumque Ius Gentium strictiori sensu appellant. Huius ergo eruenda notio. Haud raro fit, vt mores Gentium et quidquid eos vsus docuit, hoc nomine comprehendant. Videamus ergo an recte? Defendit hanc Iuris Gentium ideam PETRVS DE LVDWIG *Ind. Hall. Vol. III. p. 377.* An forsitan Ius Consuetudinarium subintelligamus? Si vera est illa ratio, quod tacito maiestatis consensu consuetudinarium Ius nitatur, vix Gentium mores consuetudinario Iuri annumerari poterunt. Vbi enim deprehenditur maiestas illa inter Gentes, inter quas toties nul-

X

lum intercedit vinculum. Comparas forte hic gentes cum Democratia. In ea simul sumta ciuitatis membra maiestate gaudent, quod pacto vnio facta ac inita. Communis ergo consensus maiestatem in omnes contulit: Sed vbi vnio inter gentes? vbi maiestas? singulae quidem liberae gentes suam sibi habent maiestatem. Sed si omnes gentes consideres simul sumtas, nullam ipsi habent maiestatem, nisi eam, quae est in summo vniuersi moderatore. Vnde ergo habeamus consensum tacitum maiestatis, vt consuetudinarium Ius Gentium eruamus? Sed fingamus, singulas gentes et sic singulas maiestates simul consensum dedisse in consuetudine quadam introducenda, quod tamen nunquam probari poterit, notum tamen est, gentes neutiquam perfecto iure obligari ad seruandas consuetudines. Ex hoc iure Gentium improprio videlicet vnus populus alterius agnoscit nobiles. An iure perfecto, ita, vt iniuste agant, qui non agnoscant, vel vt vi armorum cogi possint, vt agnoscant? Hoc nemo sanus vnquam adseruit; et qualis haec esset iustitia? quale demum Ius?

Recte ergo mihi videor dixisse Ius Gentium improprium. Omnia itaque, quae ex moribus gentium proueniunt nec continent ius scriptum nec consuetudinarium, sed eo vsque valent, donec cuilibet genti ex arbitrio suo aliud quid placeat. Male ergo hac in parte philosophatur GROTIUS *de Iur. Bell. et Pac. lib. I. Cap. I. §. 14.* qui adeo statuit, *saepe in vna parte orbis terrarum esse Ius Gentium, quod alibi non est.* Quale sit ergo hoc Ius? imperfectissimum videlicet, quod nec ipsas gentes obligat, cuique se quaelibet gens libere subtrahit pro arbitrio. Profecto me Iudice haec nulla Iuris Gentium idea. Peruidit haec NIC. HIER. GVNDLING *Iur. Nat. C. 1. §. 63.* Ius, inquit, *imperfectum*

fectum repugnat. Sed autores iam habuit GVNDLING *Hobbesium et Pufendorfium* quos sequitur. Miratur quidem *celeberrimus* AVG. FRID. MVLLERVS in *Iur. Nat. Cap. XXI.* quatione ex suo principio *Hobbesius* hanc ideam Iuris Gentium eduxerit, quippe qui *statum belli* primum omnis prudentiae et naturalis iustitiae habet principium. Sed forsan non est, ut miremur, si modo *Hobbesii bellum omnium contra omnes* rite interpretemur. Gerimus enim bellum ad impetrandam pacem, pax vero externa, cum colenda sit, vnicum, ut monui, I. N. principium. Sed haec non vrgeo, nec vrgeo KVLPISSII ad *Grot. Ex. I. §. 9.* sententiam, qui et ex parte Grotium defendit, et suam praeterea adducit opinionem, sed dixit satis in hanc rem *Celeberr.* MVLLERVS *cit. loc.* Quod si ergo eiusmodi Ius Gentium voluntarium vel tacito pacto quasi conditum et approbatum non procedit, quaeritur: quae vero demum Iuris Gentium sit idea? Mea quidem sententia optime eandem exhibet praeter caeteros GVNDLING *cit. loc. §. 70.* *Non aliud, inquit, est Ius Gentium, quam lex naturae integris Gentibus applicata.* Cum enim si gentes lege teneantur inter se, ne se inuicem turbent, Iuraque cuiusque gentis perfecta laedant, necesse est ea lege, quae ab eo lata, qui obligandi gentes Ius habuit. At in quo hoc ius deprehendes quam in summo Numine cuius promulgationem nullo alio modo ne fingere quidem poteris, nisi per hominum siue gentium rationes. Quare si per hominum rationem promulgata esse debet Gentium lex, nulla alia erit, quam ea, quae naturae lex dicitur. Sic quidquid inter *singulos homines iustum est*, quidni et illud *iustum sit inter gentes.* Probat haec omnia GVNDLING hisce verbis: *Gentes inter se sunt pares,*

XII

pares, nec superiorem et ex consequenti legislatorem communem praeter DEVM agnoscant. Sic viget inter gentes Ius necessarium, sic aeterna obligantur lege, quae sic aeterna dicenda cum solum in legislatore adhuc quieverit, sed, quae tunc esse coepit cum gentes ortae. Sicut enim Ius Naturae cum homine ortum est, et natum quasi videtur, sic et gentium Ius cum ipsis gentibus ortum coepit. Ius itaque Naturae vnica norma est, secundum quam et gentes viuere tenentur. Constituunt enim gentes quasi vnum corpus sc. mysticum. Ex hoc itaque Naturali Iure iudicabis laesiones gentium, bella, pacta, foedera et centum alia. Quae cum ita sint, cum solum curent gentes iustitiam sicque perfecta tantum spectent officia, sedulo separanda veniunt ea, quae ad honestum et decorum spectant, ab eo quod iustum est.

Sint ergo haec, quae meditatus sum de Iuris Gentium vera idea illiusque natura et indole. Cumque hae primae adhuc sunt cogitationes, neque tantum versatus in tam subtili arte, qualis naturalis prudentia, B. L. ea, quae forsitan a me recte scripta non sunt, benignissime excusabit, sola enim pietas calammum duxit, haec sola scribendi has plagulas causa.

Kt 4055

ULB Halle
005 712 408

3

VD12

rem
fa-
um
pit
or-
fis
ft,
im
u-
et
u-
n-
eo
e-
ic
e,
e
a-

15645.

IVRIS

IONEM

CONSV

SSIMO

CHRIST

NRICO

B F

G

SVMMI

IVRE

H C

S

Ht 405

IOANNES

IZIGER

EX OI

N.A.

